

Pogrzeb Sergiusza Piaseckiego na Powązkach

29 września 2025 roku Polska oddała hołd Sergiuszowi Piaseckiemu — pisarzowi, żołnierzowi, wywiadowcy i niepokornemu duchowi XX wieku. Po dekadach spędzonych na emigracji, jego szczątki powróciły do kraju i spoczęły w stolicy Polski, którą kochał i której bronił.

Sergiusz Piasecki był uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej, agentem wywiadu, żołnierzem Armii Krajowej i wybitnym pisarzem emigracyjnym.

Ceremonia rozpoczęła się o godz. 12.00 Mszą Świętą w Katedrze Polowej Wojska Polskiego przy ul. Długiej, a wziął w niej udział prezydent RP Karol Nawrocki oraz przedstawiciele władz państwowych i instytucji publicznych, m.in. minister Jan Józef Kasprzyk, doradca Prezydenta RP, dr Mateusz Szpytma oraz dr hab. Krzysztof Szwagrzyk - zastępcy prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, Bogdan Święczkowski, prezes Trybunału Konstytucyjnego. Obecna była rodzina Sergiusza Piaseckiego, żołnierze, ludzie kultury i nauki oraz sympatycy jego twórczości. Eucharystię koncelebrowali: ks. Jarosław Wąsowicz - kapelan Prezydenta RP, ks. Tomasz Trzaska z Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN oraz kapelani Ordynariatu Polowego z proboszczem katedry ks. płk. Karolem Skopińskim. Obecny był także ks. płk Jan Kot, prawosławny dziekan Sił Powietrznych, który na zakończenie Mszy św. poprowadził modlitwę za zmarłego.

Homilia bp. Wiesława Lechowicza

- Nie wszyscy śpiewający Modlitwę Obozową na obczyźnie mieli szczęście „powrotu do wolnej Polski”. Dziś powracają do niej prochy Sergiusza Piaseckiego, który większą część swojego życia poświęcił dążeniom do wolności i suwerenności Ojczyzny - powiedział na początku homilii bp Lechowicz.

Ordynariusz wojskowy podkreślał, że biografia Piaseckiego przypomina los biblijnego Hioba: - Przypatrując się, nawet pobieżnie życiu Sergiusza Piaseckiego, możemy dojść do wniosku podobnego, do jakiego doszedł Hiob: *‘bojowaniem jest życie człowieka’*. (...) *To był pierwszy zwycięski bój, jaki Sergiusz stoczył w swoim życiu - nad swoimi słabościami i złymi skłonnościami* - wskazywał.

Biskup zwrócił uwagę na duchową przemianę pisarza, jaka dokonała się podczas pobytu w więzieniu na Świętym Krzyżu: - Tam miał możliwość poznania literatury, która wzmocniła jego ducha, i Pisma Świętego, które pogłębiło jego wiarę w Boga i zaufanie w Opatrzność. (...) Po opuszczeniu więzienia zaczął być nowym człowiekiem. Nie było w nim zgody na kompromisy ze złem, na tchórzostwo i konformizm. Nie był letni, lecz gorący - przekonywał.

Przywołał też wspomnienia Piaseckiego:

- Przez 32 lata jestem wrogiem bolszewizmu. Walczyłem przeciw niemu jako partyzant, żołnierz, szpieg konspirator i wreszcie jako pisarz. Zwalczanie bolszewizmu jest moją ideą i celem mojego życia -

Na zakończenie homilii bp Lechowicz zwrócił się z apelem do wiernych, aby wzorem Piaseckiego stanęli do walki z wadami „w imię wolności nas i wokół nas”. - Jakże bardzo nasza Ojczyzna potrzebuje dziś Polaków w kraju i za granicą, którzy mają dobry, jasny, wyrazisty wzrok, potrafiący odróżnić prawdę od kłamstwa, sprawiedliwość od niesprawiedliwości, uczciwość od podłości! „Bojowaniem jest życie człowieka”. Dziękujemy Panu Bogu, że dał Sergiuszowi łaskę takiego właśnie widzenia i w konsekwencji zwycięstwa w tym ziemskim bojowaniu - powiedział. Dodał, że w tym wojowaniu orężem powinny być mądrość i światło Bożego słowa. - Wyjdziemy na tym dobrze i wyjdzie na tym dobrze nasza umiłowana Ojczyzna - powiedział.

Następnie uroczystości przeniosły się na Cmentarz Wojskowy na Powązkach.

Po modlitwie biskupa polowego głos zabral Prezydent RP Karol Nawrocki. - Dziś bardziej niż kiedykolwiek potrzebujemy życiorysu i literatury Sergiusza Piaseckiego po to, aby mówić prawdę o bolszewizmie, o systemie komunistycznym, o tym jakim zagrożeniem dla Polski i dla całej Europy jest posowiecka, neoimperialna Rosja - podkreślił.

Prezydent przypomniał, że Piasecki już jako młody chłopak poznał „istotę bolszewizmu i systemu komunistycznego”. - Wiedział, że to system antywartości, zła, kłamstwa, pogardy do drugiego człowieka i swojego zdania nie zmienił aż do swojej śmierci - dodał.

Karol Nawrocki omówił kolejne etapy życia pisarza: od walki w wojnie polsko-bolszewickiej, przez służbę w II Oddziale Sztabu Generalnego i działalność w Armii Krajowej, aż po emigrację i twórczość literacką. - Tam przyszedł Damaszek Sergiusza Piaseckiego, który czytał Pismo Święte, nauczył się pięknego literackiego języka polskiego na skrawkach papieru. Napisał najpierw powieść Piąty etap, a potem Kochanka Wielkiej Niedźwiedzicy, która dała mu wolność - zaznaczył.

- Gdy w 1939 roku przyszło bronić Rzeczypospolitej, Sergiusz Piasecki był tam, gdzie być powinien. (...) W czasie całej II wojny światowej był częścią największej podziemnej armii świata - Armii Krajowej, wykonując wyroki na zdrajcach i kolaborantach. Później, na emigracji, jego bronią stało się pióro, a nie pistolet - wskazał prezydent. Na zakończenie podziękował rodzinie pisarza i Instytutowi Pamięci Narodowej za starania o sprowadzenie prochów do kraju. - Dziś Rzeczpospolita Polska wyraża swoją wdzięczność Sergiuszowi Piaseckiemu, przywracając go Ojczyźnie i składając na wojskowych Powązkach - podkreślił.

W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych, Instytutu Pamięci Narodowej, Trybunału Konstytucyjnego, duchowieństwo, żołnierze, ludzie kultury i nauki oraz rodzina pisarza, m.in. Władysław Tomaszewicz, który podziękował za zorganizowanie uroczystości pogrzebowych.

Kim był Sergiusz Piasecki?

Sergiusz Piasecki urodził się w 1899 r. w Lachowiczach na Nowogródzczyźnie, w rodzinie zruszczonego polskiego szlachcica Michała Piaseckiego i Białorusinki Klaudii Kułakowicz. W dzieciństwie doświadczył przemocy i odrzucenia, co na trwałe ukształtowało jego niepokorny charakter.

Był świadkiem rewolucji bolszewickiej w 1917 r., która ugruntowała w nim postawę zdecydowanego antykomunisty. Dwa lata później wstąpił do Wojska Polskiego i walczył w wojnie polsko-bolszewickiej, biorąc udział m.in. w obronie Warszawy w 1920 r. Po demobilizacji związał się ze światem przestępczym, a następnie - w 1922 r. - został agentem II Oddziału Sztabu Generalnego, prowadząc działalność wywiadowczą na granicy polsko-sowieckiej.

W 1926 r., po serii konfliktów i naruszeń dyscypliny, został zwolniony ze służby. Wkrótce aresztowany za działalność rabunkową, otrzymał wyrok śmierci, który dzięki interwencji prezydenta Ignacego Mościckiego zamieniono na 15 lat więzienia. Trafił do najcięższego zakładu karnego II Rzeczypospolitej na Świętym Krzyżu. Tam dokonała się jego duchowa i twórcza przemiana - zetknięcie z polską literaturą i Pismem Świętym rozbudziło w nim zarówno wiarę, jak i talent pisarski.

Debiutancka powieść *Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy* (1937) przyniosła mu ogólnopolską sławę i została przetłumaczona na kilkanaście języków. Dzięki rosnącej popularności Piaseckiego, jego karę skrócono, a w obronie młodego autora stanęli znani pisarze, m.in. Melchior Wańkowicz.

Po wybuchu II wojny światowej Piasecki wstąpił do Korpusu Ochrony Pogranicza, a następnie do Armii Krajowej. W latach 1940-1945 działał w Okręgu Wileńskim, m.in. w oddziałach wykonujących wyroki sądów podziemnych. W 1943 r. został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Jego największą zasługą było uratowanie materiałów dotyczących zbrodni katyńskiej i raportu Józefa Mackiewicza, które udało mu się ocalić przed przejęciem przez Niemców.

Po wojnie, poszukiwany przez komunistyczne władze, ukrywał się, a w 1946 r. przedostał się do Włoch, gdzie wstąpił do 2. Korpusu Polskiego gen. Andersa. Po demobilizacji zamieszkał w Wielkiej Brytanii.

Na emigracji kontynuował twórczość literacką i publicystyczną. Pisał powieści, eseje i satyry polityczne, publikowane w prasie emigracyjnej w Anglii, Francji, USA i Szwajcarii. Do jego najbardziej znanych dzieł należą m.in. *Zapiski oficera Armii Czerwonej*, *groteska Siedem pigułek Lucyfera* oraz okupacyjne powieści *Strzęp legendy* i *Dla honoru Organizacji*. Był nieprzejednanym krytykiem komunizmu, ostro polemizował m.in. z Czesławem Miłoszem w głośnym pamflecie *Były popucznik Miłosz*.

Mimo uznania w środowiskach emigracyjnych, żył w trudnych warunkach materialnych, utrzymując się często z pracy fizycznej. Pod koniec życia chorował na raka płuc. Zmarł 12 września 1964 r. w Hastings i został pochowany na tamtejszym cmentarzu Borough.

Dopiero po 1989 roku jego twórczość zaczęła wracać do obiegu, a biografia — do świadomości historycznej.

Autor:

Danuta Piotrowska

Zdjęcia: Krzysztof Stępowski, Mikołaj Bujak, Domena publiczna

Źródła:

https://www.youtube.com/watch?v=_3opPjAjaQU

<https://www.ekai.pl/powtorny-pogrzeb-sergiusza-piaseckiego/>

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/229596,Uroczystosci-pogrzebowe-Sergiusza-Piaseckiego.html>

<https://ordynariat.wp.mil.pl/aktualnosci/2025/wrzesien-2025/warszawa-powtorny-pogrzeb-sergiusza-piaseckiego-1899-1964/>

<https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/uroczystosci-pogrzebowe-sp-sergiusza-piaseckiego,107985>